

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Теорія та методика формування елементарних
математичних уявлень у дітей дошкільного віку

обов'язкова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>КОМІСАРИК Марія Іванівна</u> , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	<u>http://preschool.cv.ua/komisaryk_maria_ivanivna/</u>
Контактний тел.	+38 (050) 555 35 38
E-mail:	<u>m.komisaryk@chnu.edu.ua</u>
Сторінка курсу в Moodle	<u>https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1841</u>
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: середа з 14:00 до 16:00 ауд. 505, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Навчальна дисципліна «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку» є обов'язковою для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта і складовою дисциплін професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Знання та уміння отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення даного предмету будуть сприяти більш творчому та раціональному підходу до навчання, виконання індивідуальних навчальних та дослідницьких завдань, написання наукових робіт.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку вирішує свої завдання не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку з іншими науками, використовуючи їхні досягнення в суміжних із педагогікою галузях.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

2. Мета навчальної дисципліни: підготовка студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

3. Пререквізити. Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких базових дисциплін як: «Вступ до педагогічної діяльності», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна» та інших, які підвищують ефективність засвоєння курсу.

4. Результати навчання

знати:

- роль і місце математичного розвитку дітей дошкільного віку в освітньому процесі;
- зміст теоретичної спадщини вітчизняних і зарубіжних педагогів елементарних математичних уявлень;
- історію розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку в Україні, вплив на цей процес соціально-політичних та історико-культурних подій;
- сучасні тенденції розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку в Україні та за кордоном;
- форми, методи, засоби математичного розвитку дітей у ЗДО і в родині;
- специфіку планування навчальної роботи з дітьми раннього та дошкільного віку з метою реалізації пізнавальних, розвивальних і виховних аспектів педагогічного процесу та забезпечення індивідуально-диференційованого підходу до вихованців;
- інноваційні педагогічні технології математичного розвитку з метою застосування їх в освітньому процесі ЗДО;
- нормативно-правову базу забезпечення діяльності дошкільної освіти;
- загальні підходи до відбору змісту математичного розвитку дітей дошкільного віку;
- сучасні чинні програми (комплексні та парціальні) та їх наступність з програмою початкової школи;
- керівництво професійною діяльністю педагогів дошкільних установ і процесами, що відбуваються в практиці з математичного розвитку дітей дошкільного віку;

уміти:

- оперувати основними математичними поняттями («величина», «множина», «числа», «алгоритми» та ін.);

- оцінювати й аналізувати уявлення дітей про множину для визначення перспективних напрямків навчання їх лічильній і обчислювальній діяльності та розвитку логічного мислення з урахуванням темпів індивідуального розвитку;
- визначати етап, на якому знаходиться кожна дитина, з метою застосування індивідуально-диференційованого навчання дітей на спеціально організованих заняттях і в повсякденному житті;
- виявляти й аналізувати уміння дітей зіставляти предмети за величиною шляхом виокремлення певних ознак з метою розвитку розумових якостей
- використовувати ігрові та практичні методи роботи з дошкільниками впродовж опанування ними елементів математики, діагностувати уявлення дітей про форму предметів і геометричні фігури;
- діагностувати й аналізувати уявлення дітей про простір і час для визначення перспективних напрямків навчальної роботи з ними з урахуванням темпів індивідуального розвитку;
- планувати в різноманітних формах і видах пізнавальної діяльності дітей ознайомлення з такими математичними поняттями, як лічба, геометричні фігури, величина, орієнтація в часі та просторі;
- добирати малі літературні форми (приказки, прислів'я, загадки) з елементами математики, враховуючи індивідуальні та вікові особливості дітей;
- добирати методи та прийоми навчання дітей на заняттях з математики та планувати розв'язання завдань математичного характеру на заняттях з інших розділів програми, реалізуючи тим самим математичний аспект Базового компоненту дошкільної освіти;
- чергувати завдання за їх інтенсивністю, інтелектуальним навантаженням, переважанням мисленневих операцій, участю різних аналізаторів, урахуванням природні інтереси та бажання дітей і рівень їх математичного розвитку;
- використовувати в різних формах організації роботи дітей (індивідуальна, групова, колективні заняття) дидактичні ігри, дидактичні вправи, практичні та словесно-логічні завдання, що сприяють засвоєнню ними сенсорних еталонів, оволодінню перцептивними та лемічними діями, розвитку різних властивостей уваги (обсяг, стійкість, переключення, розподіл, концентрація), мисленневих операцій (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування);
- здійснювати поточний і рубіжний контроль у процесі організованих занять та інших видів діяльності, а також у повсякденному житті.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, а також у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ)

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (КС)

- КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.
КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

Програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (**соціальна компетентність**).
- ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (**лідерська компетентність**).
- ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити (**підприємницька компетентність**).

Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за груповою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення трудових функцій за Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

А2. Організаційна

А2.2. Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти.

А2.3. Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

А2.4. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами.

А3. Оцінювально-аналітична

А3.2. Здатність аналізувати рівень сформованості компетентностей відповідно до державного стандарту.

А4. Предметно-методична

А4.1. Здатність формувати у здобувачів освіти ключові компетентності та спільні уміння відповідно до державного стандарту.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б2. Проєктувальна

Б2.1. Здатність організовувати та проєктувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1. Здатність до навчання впродовж життя

Г1.2. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	6,0	180	3	30		30		120		екзамен
Заочна	2	4	6,0	180	3	16	-	-	-	164		

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	у тому числі						у тому числі					
	л	с	пр	інд	с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку											
1. Предмет і завдання теорії та методики формування елементарних математичних уявлень. Розвиток ідей навчання дітей дошкільного віку елементам математики.	12	2	2				8					
2. Зміст, засоби та методи формування елементарних математичних уявлень.	12	2	2				8	2	3	2		
3. Форми організації навчання дітей елементам математики.	12	2	2				8					
4. Множини, операції над множинами. Формування в дітей дошкільного віку уявлень про множину.	12	2	2				8					
5. Поняття числа, лічби, системи числення. Методика формування уявлення про число та навчання лічби.	12	2	2				8	6	7	6		
6. Методика навчання дітей розв'язуванню арифметичних задач.	12	2	2				8					
Разом за змістовим модулем 1	72	12	12				48	67	6			61
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Методичні основи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку											
7. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з величинами предметів. Формування в дітей уявлень про вимірювання величини.	12	2	2				8					
8. Форма та геометрична фігура. Методика формування уявлень про форму та геометричну фігуру.	12	2	2				8	67	6			
9. Поняття простору та просторової орієнтації. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.	12	2	2				8					
10. Формування уявлень про час. Виховання чуття часу в дітей дошкільного віку	12	2	2				8					
Разом за змістовим модулем 2	48	8	8				32	67	6			61
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 4. Наступність у роботі ЗДО, сім'ї та школи в розвитку математичних здібностей											
11. Планування роботи з розвитку математичних уявлень у дітей у закладі дошкільної освіти. Види і форми взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти в навчанні елементам математики.	12	2	2				8					
12. Особливості формування математичних уявлень у дітей різновікових груп.	12	2	2				8	23	4			
13. Методичні особливості формування математичних уявлень у шестирічок. Наступність у роботі ЗДО та школи в навчанні дітей математиці.	12	2	2				8					
14. Діагностика розвитку математичних уявлень у дітей.	12	2	2				8					
15. Педагогічні технології математичної освіти дітей дошкільного віку.	12	2	2				8					
Разом за змістовим модулем 3	60	10	10				40	23	4			19
Усього годин	180	30	30				120	180	18			162

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Назва тем семінарських занять	Можливі види завдань для самостійної роботи до семінарського заняття:	Можливі види навчальної роботи на семінарському занятті:
1. Предмет і завдання теорії та методики формування елементарних математичних уявлень. Розвиток ідей навчання дітей дошкільного віку елементам математики.	1. Формування термінологічного базису курсу (<i>Дайте визначення таких категорій і понять теми</i>)	1. Перевірка виконання домашніх завдань.
2. Зміст, засоби та методи формування елементарних математичних уявлень.	2. Узагальнення та систематизація джерельної бази (<i>Проаналізуйте погляди педагогів-класиків щодо математичного розвитку дошкільників. Заповніть запропоновану таблицю</i>)	2. Обговорення навчальних питань, або тестова перевірка знань,
3. Форми організації навчання дітей елементам математики.	3. Вивчення актуальних питань теми заняття (<i>Проаналізуйте джерельну базу ТМФЕМУ та складіть анотацію до однієї з аналізованих</i>)	3. Письмова самостійна чи контрольна робота.
4. Множини, операції над множинами. Формування в дітей дошкільного віку уявлень про множини.	4. Узагальнення особливостей організаційної складової освітнього процесу ЗДО (<i>Охарактеризуйте зміст математичних розділів чинних програм (програма – за вибором студента) та заповніть таблицю «Ускладнення програмових завдань щодо математичного розвитку дошкільників у різних вікових групах дошкільного навчального закладу»</i>)	4. Розв'язування задач та виконання вправ.
5. Поняття числа, лічби, системи числення. Методика формування уявлення про число та навчання лічбі.	5. Вивчення навчально-методичної літератури (<i>Проаналізуйте посібник Сухар В. «Дидактичні ігри» (Дидактичні ігри / В. Л. Сухар. – Х.: Вид-во «Ранок», 2012. – 160 с.) та напишіть ігри, вправи, задачі, запитання математичного змісту й поясніть, з якою метою вони можуть бути використані під час формуванні елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку</i>)	5. Демонстраційний майданчик.
6. Методика навчання дітей розв'язуванню арифметичних задач.	6. Формування «методичної скарбниці» (<i>Дайте характеристику структурним компонентам заняття з математики та сформулюйте рекомендації до його складання відповідно до запропонованого алгоритму; Проаналізуйте особливості ознайомлення дошкільників з множиною, підготуйте й запишіть ігри, метою яких є формування уявлень про множини; Проаналізуйте особливості ознайомлення дітей дошкільного віку з числом, лічбою й обчисленнями та складіть план-конспект заняття (тема та вікова група – за вибором студента); Розробіть і опишіть (для кожної вікової групи) дидактичні ігри на формування у дітей знань про величину предметів</i>) тощо.	
7. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною предметів. Формування в дітей уявлень про вимірювання величини.	7. Створення наочної бази (<i>Підготуйте демонстраційний і роздатковий матеріал до однієї з описаних вище ігор</i>).	
8. Форма та геометрична фігура. Методика формування уявлень про форму та геометричну фігуру.	8. Створення навчальної документації (<i>Складіть перспективний план роботи на квартал (або на місяць) з формування елементарних математичних уявлень для однієї з груп (група – за вибором студента) тощо.</i>)	
9. Поняття простору та просторової орієнтації. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.		
10. Формування уявлень про час. Виховання чуття часу в дітей дошкільного віку		
11. Планування роботи з розвитку математичних уявлень у дітей у закладі дошкільної освіти. Види і форми взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти в навчанні елементам математики.		
12. Особливості формування математичних уявлень у дітей різновікових груп.		
13. Методичні особливості формування математичних уявлень у шестирічок. Наступність у роботі ЗДО та школи в навчанні дітей математиці.		
14. Діагностика розвитку математичних уявлень у дітей.		
15. Педагогічні технології математичної освіти дітей дошкільного віку.		

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку» застосовуються наступні форми і методи контролю:

Поточний контроль проводиться з метою з'ясувати рівень знань та умінь з теми заняття. Передбачає усне опитування, виконання тестових завдань і вирішення ситуаційних задач. Поточний контроль на семінарських заняттях проводиться з метою виявлення готовності здобувачів освіти до занять. Такий вид контролю може здійснюватися у таких формах:

- вибіркоче усне опитування на початку заняття;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.;
- фронтальна перевірка готовності студентів до заняття;
- письмові відповіді на окремі питання практичного заняття;
- письмова (до 20хв.) контрольна робота;
- захист мультимедійних презентацій.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

Бал, отриманий на екзамені, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Набрані студентом бали до підсумкового контроль додаються

Наприклад: Т.1 – 380 балів + Т.2. – 460 балів +... Т.4.- 500 балів = 1340 балів .

Далі за формулою: $(1340 * 20 / 1500 = 18 (17,9)$

де перше число - загальна сума "робочого" балу, яку отримав студент, друге - максимальна к-сть балів за модуль, третє - максимальна к-сть "робочого" балу, яку міг отримати студент та сума - набраний бал студентом за модуль)

Сума балів за два модулі є кількістю балів за теоретичну підготовку, й не може перевищувати – 60 балів.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«100-90» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«89-70» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«69-40» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«39-1» бали – часткове розкриття програмного питання, слабке знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Самостійна робота, в межах поточної роботи може здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань;
- виконання практичних завдань;
- конспектування першоджерел;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку/екзамену.

Організація *самостійної роботи в умовах дистанційної освіти* здійснюється із застосування технології дистанційного навчання Moodle, де представлений перелік завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
100-90	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
89-70	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
69-50	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
49-30	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
29-10	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
9-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу :

– «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)

– «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniu-vannia-rezul-navch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 27.08.2020, <https://bit.ly/3ShTpSR>) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми

відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс “Візуалізація даних” на платформі «Prometheus» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 2 “Обробка та оформлення результатів наукових досліджень” (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов’язковим. За об’єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагиату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravy-la-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Підсумковий контроль – здійснюється у формі іспиту після вивчення всього курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку». Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Форма і терміни семестрового контролю з дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку» для денної та заочної форми навчання визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену. Семестровий контроль проводиться у комплексній письмовій формі. Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового

контролю зазначається в робочій та навчальній програмах. Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 40 балів.

Бал, отриманий на екзамені, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

За умов організації освітнього процесу в онлайн-режимі лекційні, семінарські, практичні заняття проводяться на платформах (Moodle, Zoom, Google Meet, Google Classroom, BigBlueButton). Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання (контроль) реалізуються на вказаних платформах у формі виконання розроблених викладачем автоматизованих тестів (система Moodle, Google Forms) тощо.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінки підсумкової роботи (екзамен)

Контроль здійснюється з метою оцінки результатів засвоєння знань і результатів проведеної викладачем роботи.

Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі за допомогою завдань, які складаються з трьох частин – тестових, теоретичних питань та практичного завдання і передбачає оцінку знань студентів за системою ECTS.

Загальна кількість балів, яку може отримати студент – 40.

Запитання тестового блоку оцінюються загальною сумою у 10 балів.

10 балів – 37-40 правильних відповідей

9 балів – 33-36 правильних відповідей

8 балів – 29-32 правильних відповідей

7 балів – 25-28 правильних відповідей

6 балів – 21-24 правильних відповідей

5 балів – 17-20 правильних відповідей

4 балів – 13-16 правильних відповідей

3 балів – 9-12 правильних відповідей

2 балів – 5-8 правильних відповідей

1 балів – 1-4 правильних відповідей

0 балів – жодної правильної відповіді

Запитання теоретичного та практичного блоків оцінюються загальною сумою у 30 балів (по 15 балів відповідно).

36-40 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 90 % завдань.

28-35 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 70% завдань.

20-27 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 50% завдань.

0-19 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 35 % завдань.

Шкала оцінювання результатів заліку\екзамену

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

90-100 А відмінно Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

80-89 В дуже добре Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

70-79 С добре Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

60-69 D задовільно Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

50-59 E достатньо Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні

35-49 FX незадовільно з можливістю повторного Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

1-34 F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5		
4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	3,5	3,5	3	3	3		
24						20				16						

T1, T2 ... T18 – теми змістових модулів.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. **Комісарик М. І., Кузнєцова К. С.** Робочий зошит для самостійної роботи студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта з курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку», Чернівці, 2023. 277 с.
URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7284>
2. Березовська Л. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 252 с.
3. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень:навч.посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96с.
4. Ємчик О. Г. Методика логіко-математичного розвитку : методичні вказівки до практичних занять. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 44 с.
5. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку : навч. посіб. СТАТУС, 2021. 296 с.
6. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навч.-метод. посіб. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.
7. Щербакова К. Й. *Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку*: навчальний посібник, Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. 200 с.

Допоміжна

1. Бавбюк С. М. Педагогічні умови фізичного виховання дітей дошкільного віку взаємодії ДНЗ і сім'ї: <http://www.nenc.gov.ua/doc/autoref/babuk.pdf>
2. Брежнева О. Г. Теорія і практика математичного розвитку дітей 3-6 років у системі дошкільної освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08. Київ, 2019. 660 с.
3. Джемуга Г. Як вивчати з дитиною числа та цифри : poradnik для батьків і вихователів. Вихователь-методист дошкільного закладу : щоміс. спеціаліз. журн. 2018. № 3. С. 48–53.
4. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: парціальна програма. Мелітополь : 2021. 48 с.
5. Зайцева Л. Парціальна програма «Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку». Мелітополь. 2021. 48 с.
6. Зайцева Л. Скільки яблук залишилося? або Навчаємо дітей розв'язувати арифметичні задачі. Вихователь-методист дошкільного закладу. щоміс. Спеціаліз. журн. 2020. № 2. С. 57-60.
7. Імбер В. Маленькі геометрики : ознайомлення дітей з геометричними фігурами за методом повного фізичного реагування. Дошкільне виховання. 2020. № 9. С. 3-7.
8. Острань Р., Музика Г. Ігри математичні – цікаві та незвичні : дидактичні ігри для дітей дошкільних груп. Палітра педагога. 2021. № 1. С. 12–13.

9. Пангелова Н.С., Яхно Є.Г. Виховання патріотизму дітей старшого дошкільного віку в процесі занять фізичною культурою: URL: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-11/08pneepc.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html
7. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
8. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти. URL: http://preschool.cv.ua/akadem_dobrochesnist/
11. Кузнєцова К., **Комісарик М.** *Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1841>